

Între prezentul indicativ și imperfect

Asemeni hanului ori cafenelei din alte piese (inclusiv *Ocean Cafe*, montată tot de Afrim), *Buticul lui David* este cutia de rezonanță a existenței unei mici comunități – aici, un orășel transilvan. Prietenul Romică începe povestea buticului și a personajelor care-l vor anima: „Domnul David ține un butic. El ține de toate în el”. Publicul și-a dorit totdeauna povești, chiar dacă i se par cunoscute. Mai important este cum sunt spuse, farmecul povestitorului. Iar tinerii actori – apreciați și alteleori, în regia lui Afrim – au vervă comunicativă, exact ceea ce trebuie. Personajele, cu biografiile și ocupațiile lor descind, parcă, din literatura picarescă, integrându-se fără efort în prezentul tranziției, al corupției și criminalității, dar și al cârnaților promoționali, aruncați din elicopter de firma „McDonald’s”. Totuși, după opinia lui David – al cărui butic va fi, până la urmă, demolat – „viața e altundeva”. Nu numai pentru că a lor, provincială, nu-i de trăit, dar pentru că, pe scenă, povestea contează. Biografiile lor, expuse rapid, concentrate în fraze puține, sunt mai degrabă fundal pentru prezență și pentru reacțiile lor scenice. Frații Pop, al căror libido nepotolit le-a dus faima, sunt totodată, amândoi, soții înșelați ai aceleiași neveste, niște senzuali agresivi ce-și pierd respirația – comic, desigur – la vederea femeii dorite. Aceasta nu-i decât curva Cirasela, cea care-i va liniști,

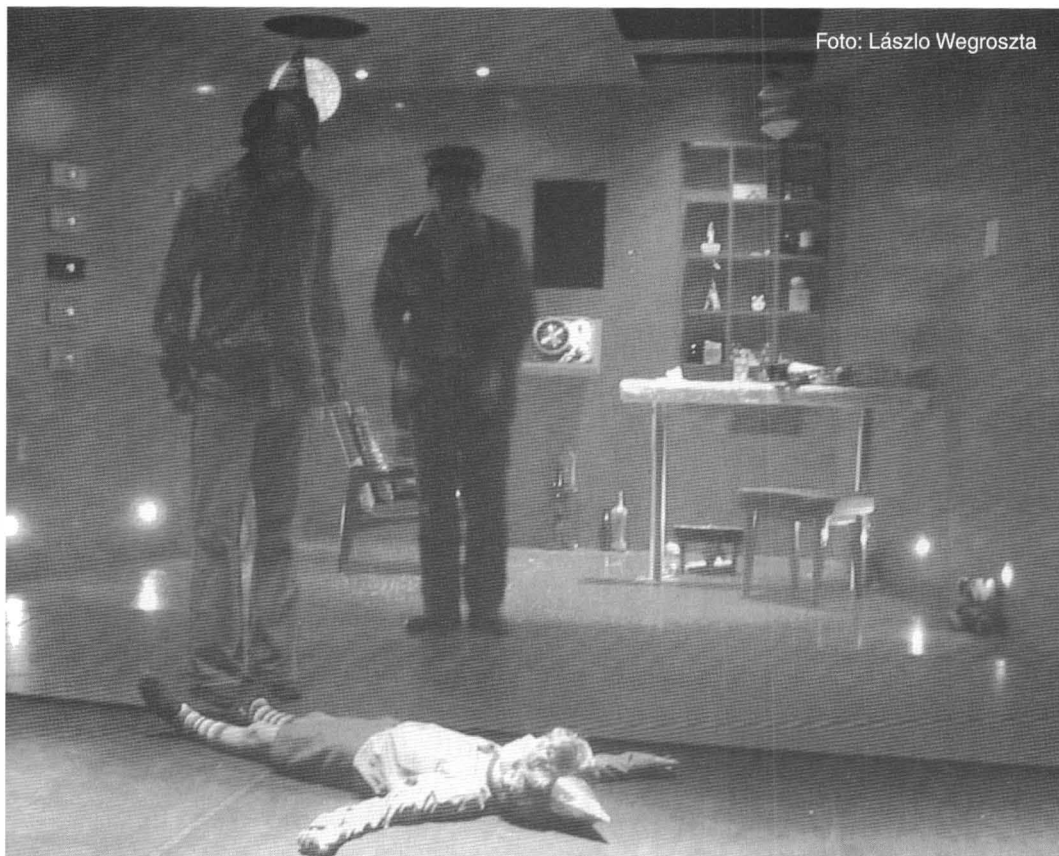

Foto: László Wegroszta

generoasă, luându-i în căsătorie. Mai apare, în legătură cu ei, băiatul ce vrea zilnic o brichetă – fapt psihanalizabil la un copil adulterin și abandonat (mama, în străinătate). Buticul îi apropie pe toți și tot el va fi cadrul iubirii inevitabile, declanșate spontan, dintre David și frumoasa irakiană Kașka, ajunsă tocmai acolo, spre satisfacția publicului. Întrebările „cum” și „de ce” nu-și au rostul. Într-o poveste, totul e posibil – la fel, transformarea nocturnă a buticului într-un „bar bizar” și a personajelor în vampiri îngrozitori. Probabil ar fi mai șocant, pentru public, să nu se întâmple așa! Nu știu dacă putem numi „happy” finalul: în orice caz, oferă căsătoria mult râvnită de frații Pop cu Cirasela, dar și o scăpare, într-o direcție necunoscută, pentru Kașka (terroristă urmărită?) și David, rămas fără butic. Ceea ce nu vom reuși să relatăm, însă, este cât de amuzant s-au arătat aceste personaje, relațiile și întâmplările lor, pe scenă. Didascaliiile scenariului sunt auzite la difuzor, ca parte indestructibilă a poveștii. La comicul ei, venind subteran din combinația anecdotică ironic ticluită, se adaugă multe altele: suspansuri hazlii, replici așteptate și reluate la țanc, spre mulțumirea noastră, înfățișări și confruntări bufone (de la megasânii siliconați ai Ciraselei, la bătaia amicală cu prăjituri). Există și un comic de limbaj, datorat „globalizării” anglofone („mă'ta mi-a trimis un e-mail” ș.a.), dar și din „vorbă directă”, indiferentă la tabuuri pudibonde (David, frații Pop) sau alimentat de provincialismul desuet al cuvintelor („Nu-mi dai două țigarele?”), de onomastica unora (Apolonia Magherișan sau Clementin Lătărețu), care susțin localizarea poveștii. Uneori, actorii dansează în manieră revuistică, iar cântecele retro, din anii '60–'70 sună melodios, pregătind nota melancolică de la încheierea spectacolului. Este momentul când Romică reia, la alt timp, replicile sale de început: „Domnul David avea un butic. El ținea de toate în el”... O spune simplu, liniștit, fără sfâșiere dramatică. Dar, între indicativul prezent de atunci, și imperfectul de acum, se strecoară discret, irepresibil, melancolia.

Radu Afrim și actorii săi dau coerență narativă temelor, motivelor, procedeelelor necesare succesului de public, le orchestrează abil în variațiuni și refrene. Personajele sunt, din text, tratate în linii precise, ca în benzile desenate (decorul și imaginile din pliantul-program clarifică intenția). Benzile desenate, telenovela, cabaretul sunt modele de „stil” în jocul actorilor, reciclate cu exactitate exemplară pentru gustul actual. Câteva nume ale interpreților devin numele personajelor. O dată, sub presiunea momentului terifiant, *Romică* (Romulus Ghiciuc), apucat de vampiri, își strigă speriat regizorul „Radule!”, ca omul care face orice să se trezească din coșmar. Nu e singurul gag pe care autorul-regizor l-a introdus la repetiții. Dar scenariul a fost respectat în privința indicațiilor de a se evita patetismul în scenele sentimentale, ca și „risipa de grimase și alte trucuri déjà vus”.

Nu știu dacă Radu Afrim se amuză pe seama „orizontului de așteptare”, cum a făcut altădată. Atunci „orizontul de așteptare” era luat prin surprindere, ca într-o ambuscadă, sau era bruiat, tulburat. Acum, ar fi doar o ironie indulgentă. Nu vom decide nici cât haz teatral și cât necaz real conține spectacolul său, deși ar fi tentant. Când vor fi coapte condițiile să discutăm nu numai forma, dar și substanța umorului din spectacolele lui Afrim, *David's boutique* va fi, probabil, un argument cu greutate specifică.

Teatrul „Andrei Mureșanu”, Sfântul Gheorghe – David's boutique. Scenariul, regia și concepția muzicală – Radu Afrim. Coreografia – Wegroszta László. Coregrafia – Fatma Mohamed. Cu: David Kozma, Clara Flores Aguilera, Romulus Chiciuc, Fatma Mohamed, Florin Vidamski, Daniel Rizea, Nicholas Steiner, Tiberiu Tudoran. Premiera: decembrie 2004.